

ПУТ КА ВРХУ

У борбама које су се водиле током четири године Другог свјетског рата Бирач и његов народ тешко су страдали. Горјела су села, усташе систематски палиле кућу по кућу. И укућане. Амбар по амбар пуног жита. Уз несебичну помоћ муслиманског живља, наших тадашњих а ево и данашњих непријатеља, проналазили су подземне болнице и шпиље са рањеницима и убијали их, као што побише и оне ранјенике у шпиљама изнад манастира "Ловница". И нејач тада у великом броју страда. Као што страдаше пионири у старој воденици, такође код манастира "Ловнице". Жене, старце и дјecu као стоку у шталама клаше и палише. Српским Бирчем ширио се задах паљевине живих људи. Остале су потресне приче и свједочења преживјелих. Четрдесет пет година касније, послије каквог-таквог суживота све то замало да нам се понови. Само, овај пут препрека на путу за нове злочине и кржаве пирове старој фашистичкој идеологији у новом руху која се рађала широм Бирча била је 1. бирчанска пјешадијска бригада са својим борцима и старјешинама. Уједно и најзаслужнија бригада за спас цивилног становништва и материјалних добара.

Детаљно реконструисати ратни пут 1. бирчанске пјешадијске бригаде у последње три године рата, тешко је јер иза ње остале су многе битке, маршеви и офанзиве. Повлачења није било. Један новински текст није нити може бити ратни дневник једне бригаде. За тако нешто било би нам потребно много, много више времена и простора, али нас може укратко подсети-

ти и упознати са стварањем и борбеним путем наше бригаде.

За име 1. бирчанске пјешадијске бригаде везане су све борбе које су се водиле на овој регији. Њен борбени радијус кретања обухватао је скоро и цијелу бившу Босну и Херцеговину. У склопу тога навешћемо само нека већа ратна жаришта у којима су се нашли борци из ове бригаде: комплетно сарајевско ратиште, велика контраофанзива против муслиманског V корпуса у Бихаћу, враћање српских територија које су привремено запосјели припадници ХВО-а и регуларне снаге хрватске војске на Гламочу и Грахову... Ипак, своје највеће битке водила је и побједу извојевала управо на регији Бирча. Тамо гдје су муслимански фанатици мислили да су најсигурнији јер су били најбројнији, доживјели су највеће поразе: Калесија, Скелани, Милићи, Зворник, Братунац, Власеница, Каменица, Церска, Коњевић поље. Приоритетни задаци по ослобађању ових крајева поред очувања граница Бирча били су и обезбјеђење коридора

Прве бирчанске пјешадијске бригаде проистекао данашњи моћни Дрински корпус. Неправедно би и било писати о овој бригади а заборавити њеног оснивача и команданта Светозара Андрића који је не тако давно у својој зони одговорности држао седам општина те да их је у 90% случајева са својим борцима и потчињеним старјешинама успио сачувати а народ спасити од планираног геноцида.

Упркос свим голготама и погромима који су српски народ кроз историју пратили на овим просторима, Бирач се ипак успио супротставити. Снажна и јединствена данашња Прва бирчанска пјешадијска бригада, сви њени борци и старјешине никад више неће дозволити да Бирчом и Шековићима као некад теку потоци крви. Никад више црна птица над Бирчом летјети неће ниско.

Списак раташта и одговорности велики је и жалост сигурно није коначан. Био би велики пропуст помињати сва ова мјеста а не присјетити се да да је управо из наше

Пале - Шековића. Зворник што је Републици Српској омогућило да има нормалан проток путника и робе са СРЈ. Поред обезбјеђивања ове виталне путне комуникације, припадници 1. БПБ пружили су и велику помоћ на обезбјеђивању рудника "Боксит" у Милићима, највећег привредног гиганта Бирча и Републике Српске.

С. Лукић